

»POZOR(!)NI ZA OKOLJE« -

**POROČILO O REZULTATIH ANKETE O
ODNOSU SREDNJEŠOLCEV DO LOČENEGA
ZBIRANJA ODPADKOV ZA ŠOLSKO LETO
2013/14**

Pri pripravi raziskave so sodelovali:

Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede

Tehniški šolski center Kranj

Goodyear Dunlop Sava Tires,d.o.o.

Kranj, junij 2014

Avtorji – sodelavci

Anja Komatar, Goodyear Dunlop Sava Tires d.o.o.

Renata Košir, Goodyear Dunlop Sava Tires d.o.o.

Eva Pečovnik, Pristop d.o.o.

Branka Jarc Kovačič, Tehniški šolski center Kranj

Tanja Gomišček, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

Drago Vuk, Univerza v Mariboru

Robert Leskovar, Univerza v Mariboru

Alenka Baggia, Univerza v Mariboru

Marjan Senegačnik, Univerza v Mariboru

Anketa je bila izvedena preko spleta z odprtokodnim orodjem Limesurvey (nameščenem na strežniku swqlab.fov.uni-mb.si). V šolskem letu 2013/14 je bila anketa izvedena po glavnem delu akcije – tekmovanju v ločenem zbiranju odpadkov in sicer od marca do maja 2014. Vsebovala je 29 vprašanj. Večina vprašanj je ostala enaka kot v lanskem oziroma preteklih šolskih letih, uvedena pa so bila tudi nekatera nova vprašanja.

Vsa vprašanja so bila zaprtega tipa. Pri večini vprašanj so dijaki lahko izbrali le en odgovor, pri nekaterih vprašanjih je bilo več možno izbrati več odgovorov.

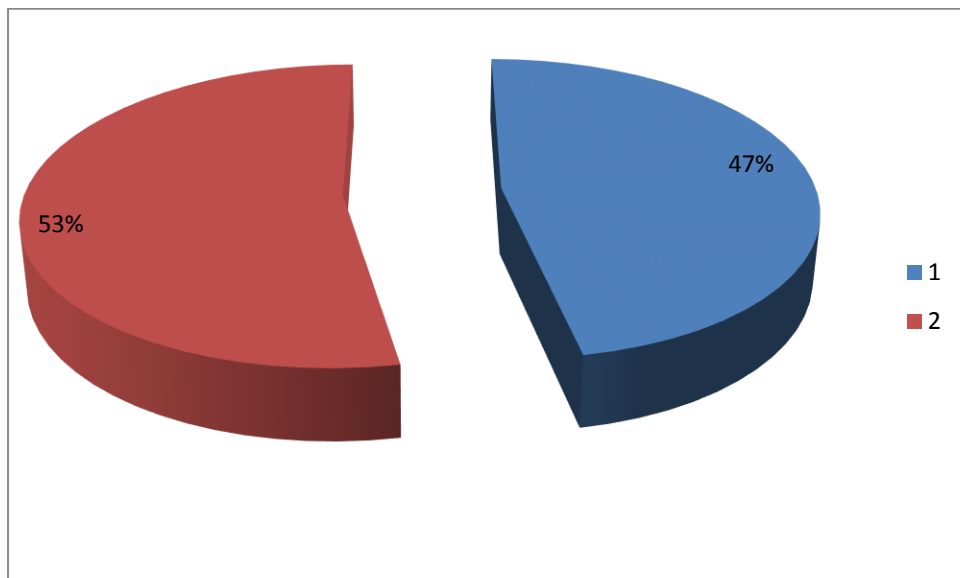
Vprašanja je po vsebini mogoče razvrstiti v več sklopov. Uvodna tri vprašanja so vezana na splošne podatke (spol, šola, letnik). Naslednja tri vprašanja so povezana s podatki o stanovanjskih razmerah dijakov, ker ima to določen vpliv o ravnanju z odpadki doma. Nato sta dve vprašanji povezani na okoljsko zavest. Sledi sklop vprašanj povezanih z ravnanjem z odpadki doma. Naslednja skupina vprašanj je povezanih z ravnanjem z odpadki v šoli. Vprašanja v zadnjem delu ankete pa se nanašajo na varčevanje z vodo in električno energijo.

Odziv dijakov na anketo je bil letos bistveno boljši kot v preteklih dveh letih, saj je bilo zbrano precej več odgovorov (preko 2000 izpolnjenih anketnih vprašalnikov).

Kratek pregled rezultatov ankete pokaže, da se večina dijakov zaveda pomembnosti odgovornega odnosa do okolja tako pri ravnanju z odpadki kot pri porabi energije in pitne vode. Še vedno pa je del dijakov oz. dijakinj, ki so do teh vprašanj indiferentni. Tudi pri informiranosti so še opazne določene pomanjkljivosti.

Vprašanje 1: Spol dijaka

Med 2170 dijaki, ki so odgovorili na vprašanje, je bilo 1019 deklet (46,95%) in 1151 fantov (53,04%). Struktura odgovorov je grafično prikazana na sliki 1.

Slika 1: Razporeditev dijakov, ki so izpolnjevali anketo po spolu: 1 – dekleta, 2 – fantje.

Struktura dijakov, ki so odgovarjali na vprašanja je bila mnogo bolj uravnotežena po spolu, kot je bilo v šolskem letu 2011/12 in še posebno v primerjavi z drugim krogom ankete leta 2010/11 (slika 1.b).

Vprašanje 2: Šola

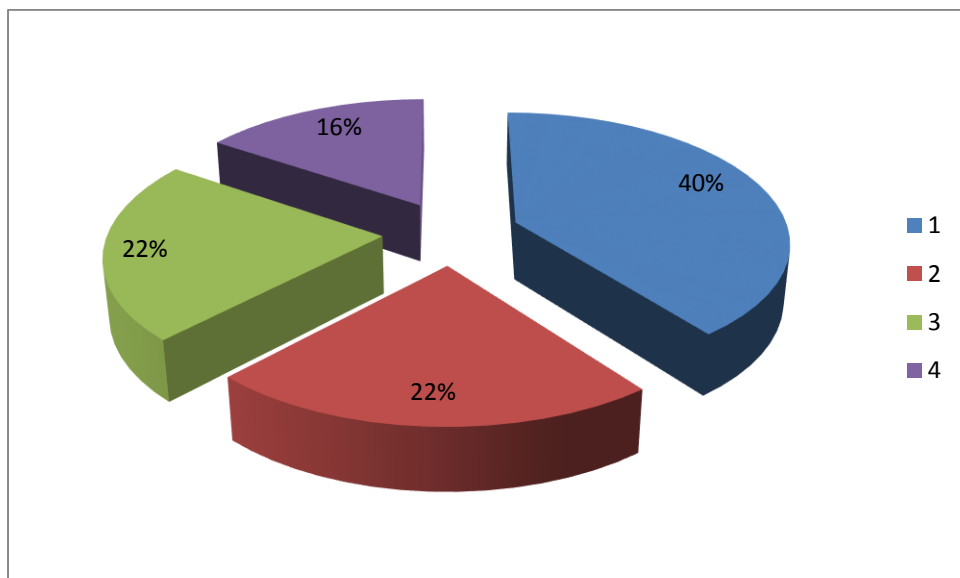
Odzivnost dijakov, na anketo je bila, kot je že omenjeno, precej boljša kot lani ali predlani, so pa opazne precejšnje razlike med šolami – seveda pa je potrebno tudi upoštevati, da so šole različno velike.

Tabela 2: Število izpolnjenih anketnih vprašalnikov za posamezne šole.

Šola	število	%
Ekonomska gimnazija in srednja šola Radovljica	183	8,34
Gimnazija Bežigrad	261	11,89
Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer	147	6,70
Gimnazija Franceta Prešerna Kranj	56	2,55
Gimnazija in srednja ekonomska šola Trbovlje	16	0,73
Gimnazija Jesenice	0	0,00
Gimnazija Kranj	332	15,13
Gimnazija Ledina	258	11,75
Gimnazija Moste	20	0,91
Gimnazija Ormož	47	2,14
Gimnazija Škofja Loka	23	1,05
Gimnazija Vič	62	2,82
Grm Novo mesto – center biotehnike in turizma	14	0,64
Srednja gostinska in turistična šola Radovljica	110	5,01
Srednja gradbena šola in gimnazija Maribor	112	5,10
Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad	9	0,41
Srednja prometna šola Maribor	21	0,96
Srednja šola Jesenice	4	0,18
Škofijska gimnazija Antona Martina Slomška	1	0,05
Šolski center Kranj - Srednja šola za elektrotehniko in računalništvo	404	18,41
Šolski center Kranj - Strokovna gimnazija	24	1,09
Šolski center Nova Gorica, Biotehniška šola	65	2,96
Šolski center Slovenj Gradec: Srednja šola Slovenj Gradec in Muta	0	0,00
Šolski center Škofja Loka: Srednja šola za lesarstvo	0	0,00
Šolski center Škofja Loka: Srednja šola za strojništvo	0	0,00
Brez odgovora	26	1,18
Skupaj	2195	100,00

Vprašanje 3: Letnik izobraževanja

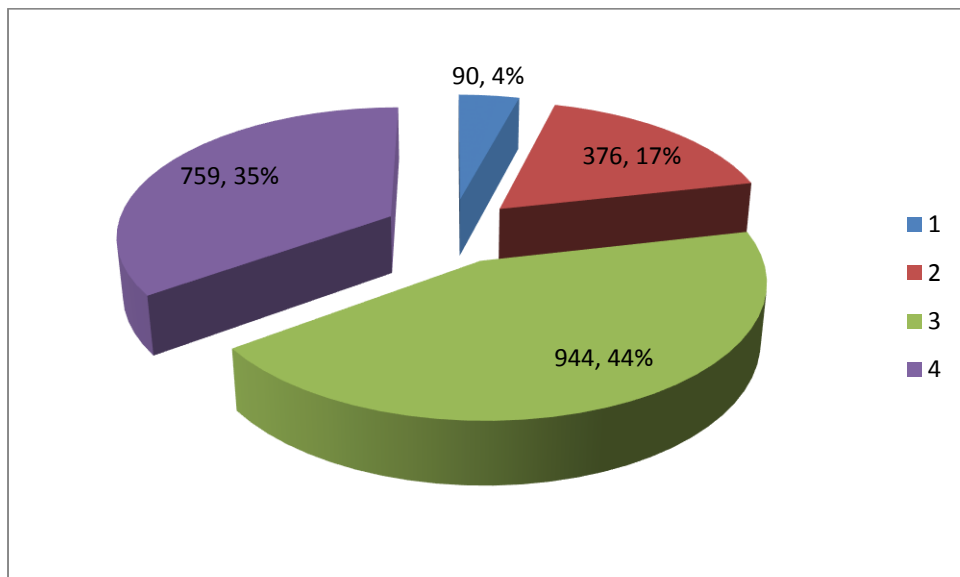
Od 2169 dijakov in dijakinj, ki so odgovorili na to vprašanje, jih je 859 (39,60 %) obiskovalo 1. letnik, 488 (22,50 %) 2. letnik, 485 (22,63%) 3. letnik in 337 (15,54%) 4. letnik. Strukturo odgovorov na vprašanje 3 prikazuje slika 3.

Slika 3: Struktura dijakov in dijakinj, sodelujočih v anketi, glede na letnik izobraževanja: 1 – 1. letnik, 2 – 2. letnik, 3 – 3. letnik, 4 – 4. letnik.

Vprašanje 4: Koliko članov ima gospodinjstvo, v katerem živite?

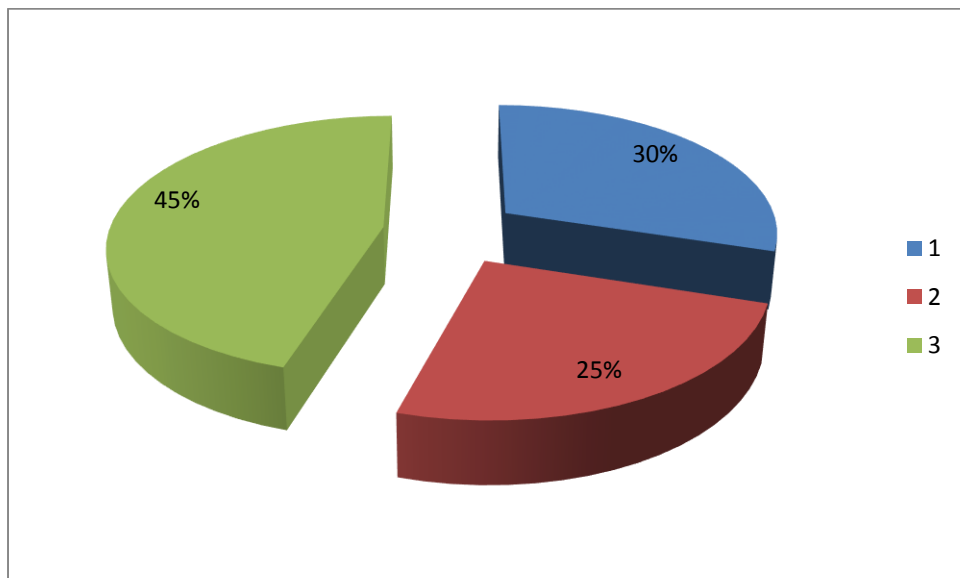
Od 2169 dijakov, ki so odgovorili na to vprašanje, jih 90 (4,15%) živi v gospodinjstvu z dvema članoma, 376 (17,34%) v gospodinjstvu s tremi člani, 944 (43,52%) v gospodinjstvu s štirimi člani ter 759 (34,99%) v gospodinjstvu s pet ali več člani. Strukturo odgovorov na vprašanje 4 prikazuje slika 4.

Slika 4: Struktura odgovorov na vprašanje: Koliko članov ima gospodinjstvo, v katerem živite? 1 – dva člana, 2- trije člani, 3- štirje člani, 4 – pet ali več članov.

Vprašanje 5: V kakšnem tipu naselja živite?

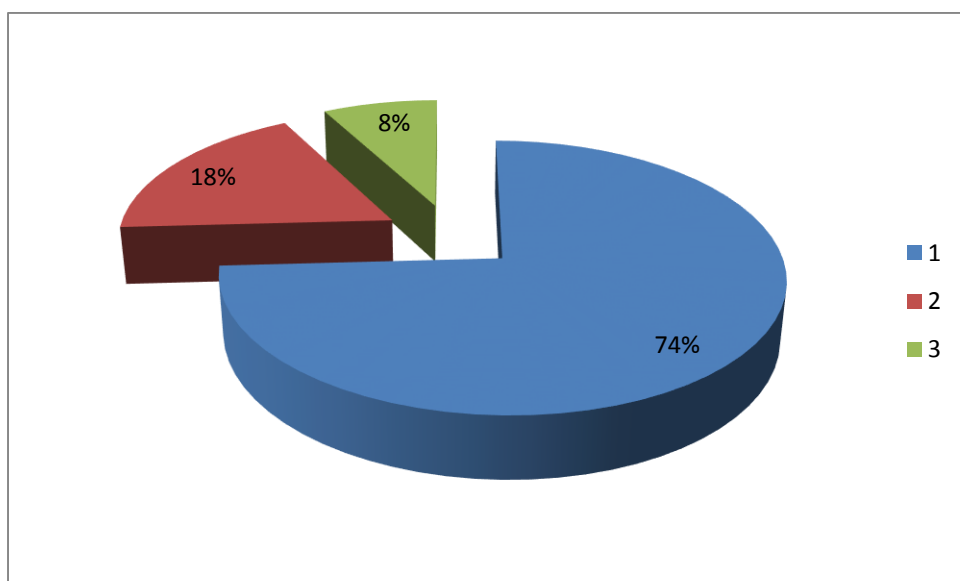
Od 2169 dijakov oz. dijakinj, ki so odgovorili na to vprašanje, jih 674 (29,83%) živi v mestu, 537 (24,76%) v predmestju in 985 (45,41%) na podeželju. Strukturo odgovorov na vprašanje 5 prikazuje slika 5.

Slika 5: Struktura odgovorov na vprašanje: »V kakšnem tipu naselja živite?« 1 – Mesto, 2 – Predmestje, 3 – Podeželje.

Vprašanje 6: V kakšni stavbi živite?

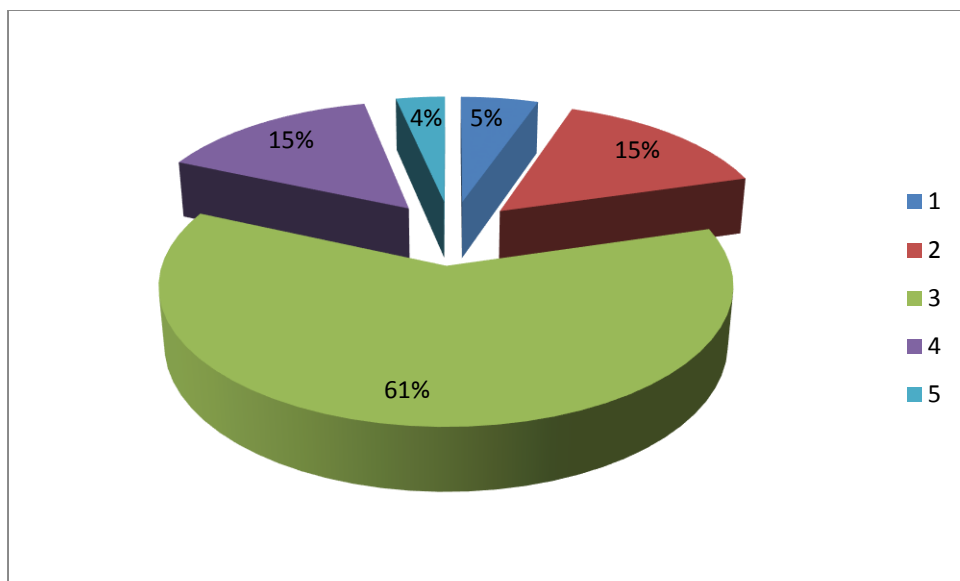
Od 2169 dijakov oz. dijakinj, ki so odgovorili na to vprašanje, jih 1608 (74,14%) živi v enostanovanjski hiši, 391 (18,03%) v bloku in 170 (7,84%) v večstanovanjski hiši. Strukturo odgovorov na vprašanje 6 prikazuje slika 6.

Slika 6: Struktura odgovorov na vprašanje: »V kakšni stavbi živite?« 1 – Enostanovanjska hiša 2 – Blok, 3 – Večstanovanjska hiša.

Vprašanje 7: S katero od spodaj navedenih stopenj bi ocenili okoljsko zavest svojih sošolk in sošolcev?

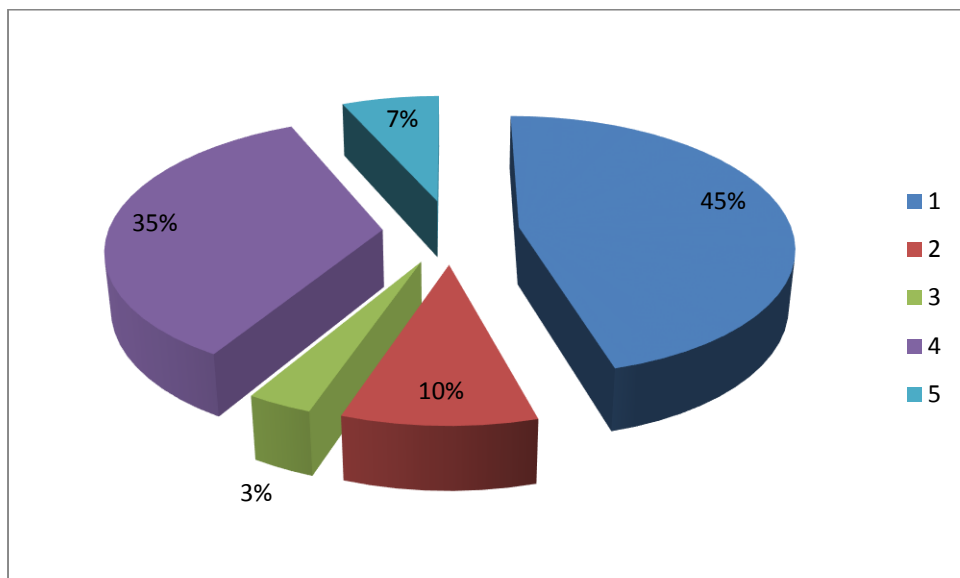
Dijaki so okoljsko ozaveščenost sošolcev ocenjevali z ocenami od 1 do 5 (1 – zelo nizka, 2 – nizka, 3 – srednja, 4 – visoka, 5 – zelo visoka). Kot zelo nizko, je okoljsko zavest sošolk in sošolcev ocenilo 109 dijakov (5,31%), kot nizko 312 (15,20%), kot srednjo 1253 (61,06%), kot visoko 309 (15,06%) in kot zelo visoko 69 (3,36%). Srednja ocena (aritmetična sredina) je bila 2,96. Struktura odgovorov je prikazana na sliki 7.

Slika 7: Struktura odgovorov na vprašanje »S katero od spodaj navedenih stopenj bi ocenili okoljsko zavest svojih sošolk in sošolcev?«. Ocene: 1 – zelo nizka, 2 – nizka, 3 – srednja, 4 – visoka, 5 – zelo visoka.

Vprašanje 8: Kdo v največji meri vpliva na razvijanje tvoje okoljske zavesti?

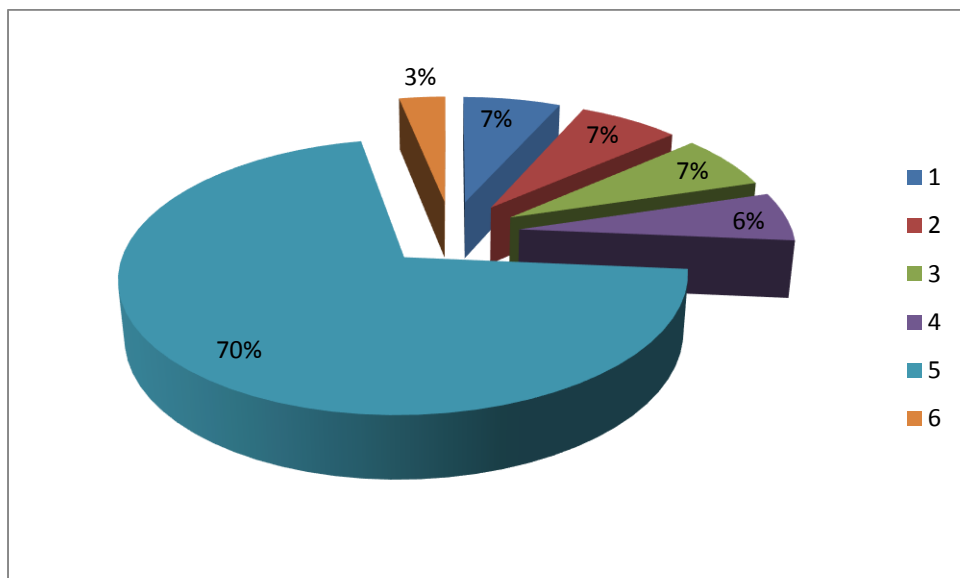
Na vprašanje je odgovorilo 2051 dijakov oz. dijakinj. Največji vpliv na okoljsko zavest im očitno družina (936 odgovorov oz. 45,64%), nato mediji (713 oz. 34,76%), učitelji (198 oz. 9,65%), ali kateri drug dejavnik (137 oz. 6,68%). Še najmanjši vpliv imajo sošolci (67 oz. 3,27%) . Strukturo odgovorov na vprašanje 8 prikazuje slika 8.

Slika 8: Struktura odgovorov na vprašanje: »Kdo v največji meri vpliva na razvijanje tvoje okoljske zavesti?« 1 – Družina, 2 – Učitelji, 3 – Sošolci, 4 – Mediji, 5 – drugo.

Vprašanje 9: Katera od spodaj naštetih trditev najbolj označuje tvoj odnos do ločenega zbiranja odpadkov?

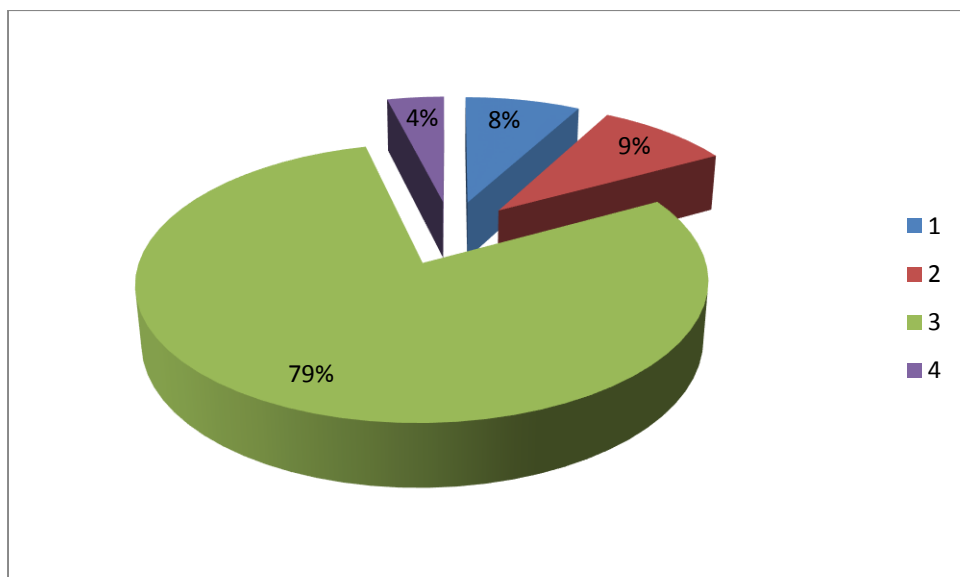
Od 2052 dijakinj oz. dijakov jih precejšnja večina (1446 oz. 70,47%) meni, da je ločeno zbiranje odpadkov nujno potrebno in koristno. 142 dijakom oz. dijakinjam (6,92%) se ločevanje odpadkov ne zdi pomembno. 124 (6,92%) jih meni, da je ločevanje odpadkov naloga komunalnih služb, 138 (6,73%) bo z ločevanjem odpadkov začelo, ko jih bodo ločevali tudi drugi. 137 oz. 6,76% anketiranih o ločevanju odpadkov ne razmišlja, 65 (3,17%) pa bi jih izbralo kateri drug odgovor. Strukturo odgovorov na vprašanje 9 prikazuje slika 9.

Slika 9: Struktura odgovorov na vprašanje »Katera od spodaj naštetih trditev najbolj označuje tvoj odnos do ločenega zbiranja odpadkov?« Odgovori: 1 – O ločenem zbiranju odpadkov ne razmišljam. 2 – Ločeno zbiranje odpadkov se mi ne zdi pomembno. 3 – Ko bodo ločevali odpadke tudi drugi, se jim bom pridružil še jaz. 4 – Ločeno zbiranje odpadkov je naloga komunalnih služb. 5 – Ločeno zbiranje odpadkov je nujno potrebno in koristno. 6 – Drugo.

Vprašanje 10: Kdo je najbolj odgovoren za pravilno ravnanje z odpadki?

Izmed 2052 dijakinj in dijakov, ki so odgovorili na vprašanje, velika večine (1622 oz. 79,04%) meni, da je v prvi vrsti vsak posameznik odgovoren za pravilno ravnanje z odpadki. 188 (9,16%) jih meni, da so najbolj odgovorna komunalna podjetja, 162 (7,89%) pa, da država. 80 anketiranih (3,90%) pa to vprašanje ne zanima. Strukturo odgovorov na vprašanje 10 prikazuje slika 10.

Slika 10: Struktura odgovorov na vprašanje »Kdo je odgovoren za pravilno ravnanje z odpadki?« (1 – Država. 2 – Komunalna podjetja. 3 – Vsak posameznik (tudi mladi). 4 – Me ne zanima).

Vprašanje 11: Ravnanje z odpadki je povezano z določenimi stopnjami, ki so soodvisne druga od druge. S številkami od 1 do 5 ocenite, kakšen je po vašem mnenju vrstni red pravilnega ravnanja z odpadki (pri tem 1 pomeni prvo stopnjo v procesu in 5 pomeni zadnjo stopnjo).

Anketiranci so razvrščali pet stopenj oz. načinov ravnanja z odpadki po pomembnosti – stopnji, ki jo smatrajo kot najpomembnejšo, so dodelili številko 1, tisti stopnji, ki jo smatrajo kot najmanj pomembno pa oceno 5. Rezultati so prikazani v Tabeli 11.

Tabela 11: Razvrstitev stopenj pri ravnanju z odpadki po pomenu s povprečno oceno (1 – najpomembnejša oz. najprimernejša stopnja, 5 – najmanj pomembna oz. primerna stopnja)

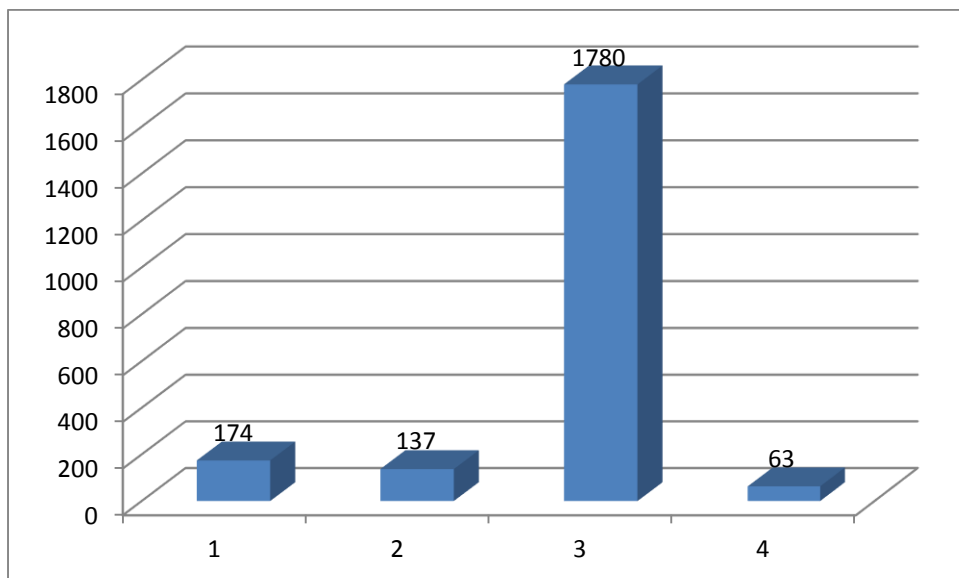
Stopnja	Mesto	Povprečna ocena	Standardni odklik
Preprečevanje nastajanja odpadkov	1.	2,08	1,46
Odstranjevanje	2.	2,85	1,26
Recikliranje	3.	2,90	1,09
Ponovna uporaba	4.	3,57	1,28
Energetska predelava	5.	3,61	1,09

Pri pregledu rezultatov je nekoliko presenetljivo, da so dijaki in dijakinje dokaj nizko uvrstili ponovno uporabo, ki predstavlja način ravnanja z odpadki, ki se v zadnjem času sicer zelo poudarja in se ga predpostavlja recikliranju.

Vprašanje 12: Kako ravnate z odpadki, ki nastajajo v vašem gospodinjstvu?

Za razliko od predhodnih vprašanj so tukaj so anketiranci lahko izbrali več možnih med štirimi ponujenimi odgovori (1 – Vse odpadke odložimo v zabojnik (posodo) za mešane odpadke. 2 – Kurimo (sežigamo) jih. 3 – Papir, steklo, plastenke, pločevinke, embalažo in biološke odpadke ločujemo. 4– Ne vem).

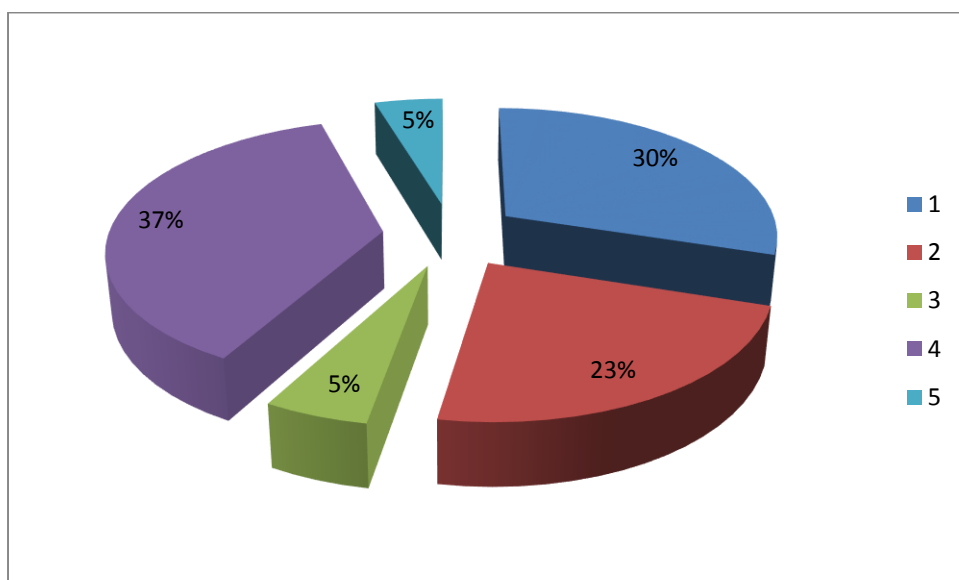
Največ vprašanih (1708 oz. 89,09 %) je izbralo odgovor, da posamezne frakcije (papir, steklo, plastenke, pločevinke, embalažo in biološke odpadke) ločuje. 137 oziroma 6,86 % jih je odgovorilo, da odpadke kuri (sežiga); 174 (8,71 %) pa, da vse odpadke odložijo v zabojnik za mešane odpadke. 63 (3,15%) jih je odgovorilo, da ne ve, kako ravnajo pri njih doma z odpadki. Na to vprašanje je odgovorilo 1998 vprašanih. Frekvenco odgovorov na vprašanje št. 12 prikazuje slika 12.

Slika 12: Frekvenca odgovorov na vprašanje: »Kako ravnete z odpadki, ki nastajajo v vašem gospodinjstvu?«. Odgovori: 1 – Vse odpadke odložimo v zabojnik (posodo) za mešane odpadke. 2 – Kurimo jih. 3 – Papir, steklo, plastenke, pločevinke, embalažo in biološke odpadke ločujemo. 4 –Ne vem.

Vprašanje 13: Koliko odpadkov ustvarite dnevno na osebo v vašem gospodinjstvu?

596 anketiranih (29,89%) je ocenilo, da dnevno na osebo nastane manj kot 1 kg odpadkov; 456 (22,86%), da med 1 in 2 kg; 104 (5,22%) pa, da preko 2 kg. Kar 745 anketiranih (37,36%) na vprašanje ni znalo odgovoriti, 93 (4,66%) pa ta problem ne zanima. Struktura odgovorov na vprašanje 13 je prikazana na sliki 13.

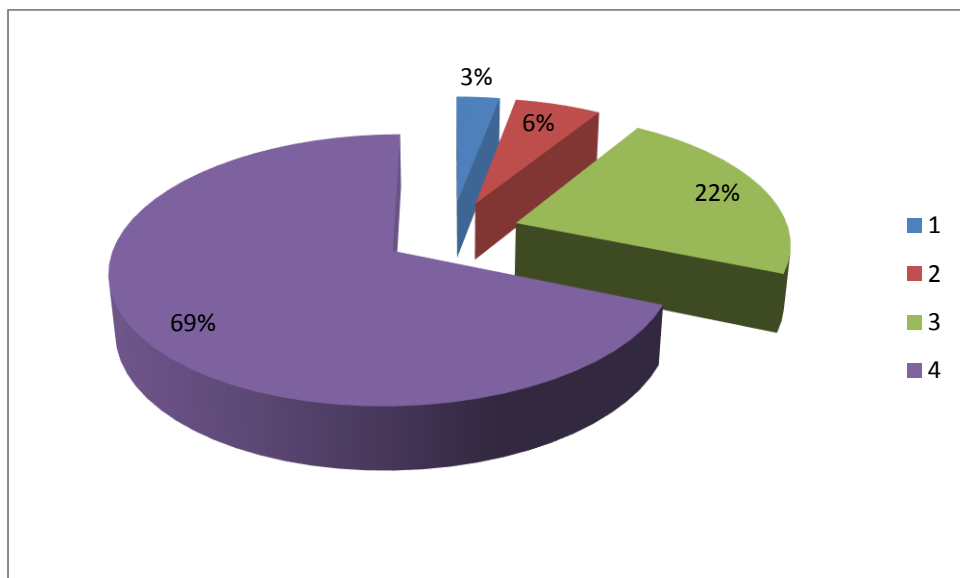
Slika 13: Struktura odgovorov na vprašanje »Koliko odpadkov ustvarite dnevno na osebo v vašem gospodinjstvu?«. Odgovori: 1 – Manj kot 1 kg. 2 – Od 1 do 2 kg. 3 – Več kot 2 kg. 4 – Ne vem. 5 – Me ne zanima.

Vprašanja 14 a-f: Kako pogosto ločujete naštete vrste odpadkov v vašem gospodinjstvu?

Vprašanje 14 je bilo sestavljeno iz šestih podvprašanj. Pri vsakem izmed njih so bili dijaki vprašani, kako pogosto ločujejo posamezno frakcijo odpadkov doma. Izbirali so lahko med štirimi odgovori (1 – nikoli, 2 – redko, 3 – pogosto, 4 – redno). Izračunana je tudi srednja ocena (aritmetična sredina) ločevanja, kjer ocena 1 pomeni nikoli, ocena 4 pa redno ločevanje.

Vprašanje 14.a: Kako pogosto ločujete papir v vašem gospodinjstvu?

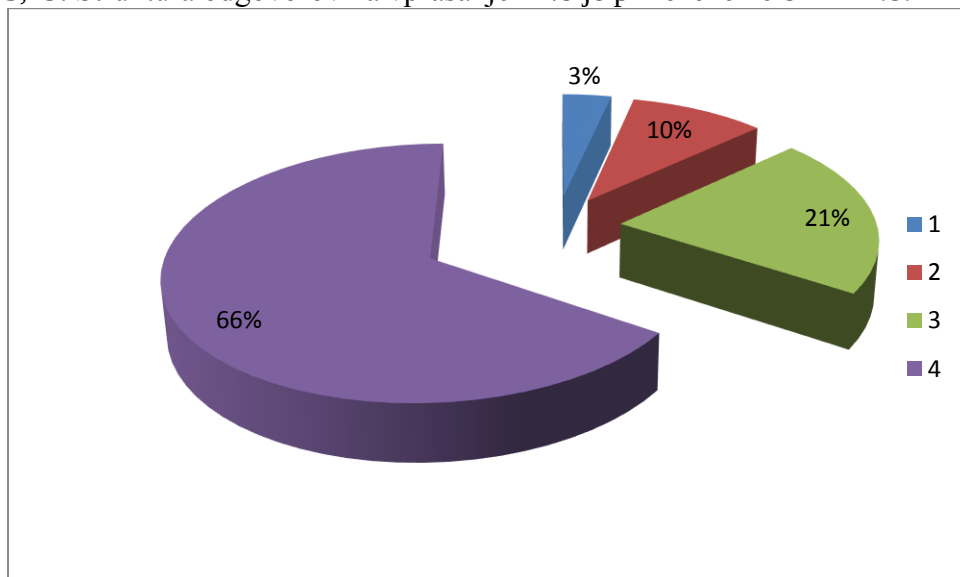
Da papirja nikoli ne ločuje, je odgovorilo 58 dijakov (2,96 %), redko ločuje 116 (5,92 %), pogosto 439 (22,40 %) in redno 1347 (78,72 %). Izračunana srednja ocena ločevanja papirja je 3,57. Struktura odgovorov na vprašanje 14.a je prikazana na sliki 14.a.

Slika 14.a: Struktura odgovorov na vprašanje: »Kako pogosto ločujete papir v vašem gospodinjstvu?« (1 – nikoli, 2 – redko, 3 – pogosto, 4 – redno).

Vprašanje 14. b: Kako pogosto ločujete steklo v vašem gospodinjstvu?

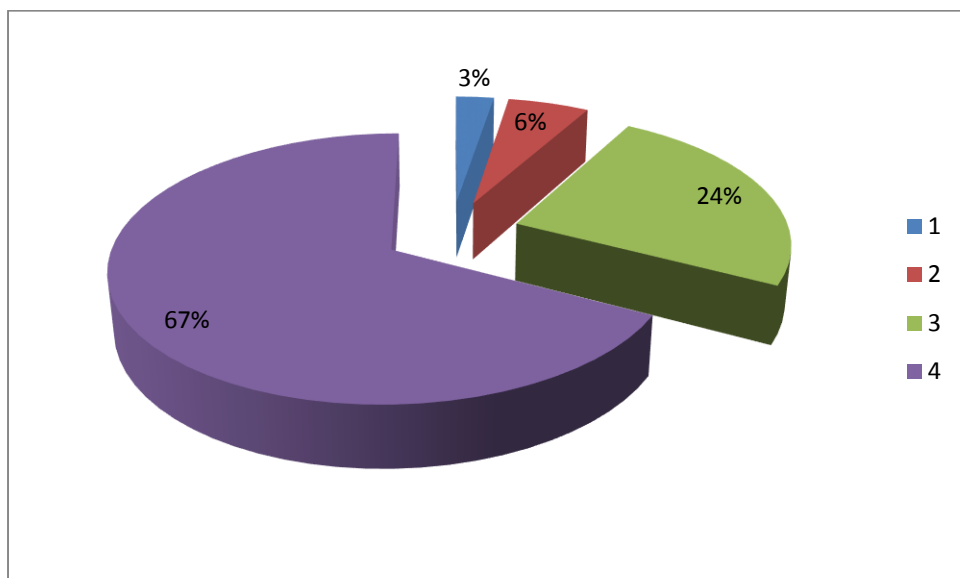
Da stekla nikoli ne ločuje, je odgovorilo 68 dijakov (3,47 %), redko ločuje 189 (9,64 %), pogosto 413 (21,07 %) in redno 1289 (65,77 %). Izračunana srednja ocena ločevanja stekla je 3,49. Struktura odgovorov na vprašanje 14.b je prikazana na sliki 14.b.

Slika 14.b: Struktura odgovorov na vprašanje: »Kako pogosto ločujete steklo v vašem gospodinjstvu?« (1 – nikoli, 2 – redko, 3 – pogosto, 4 – redno).

Vprašanje 14.c: Kako pogosto ločujete plastiko v vašem gospodinjstvu?

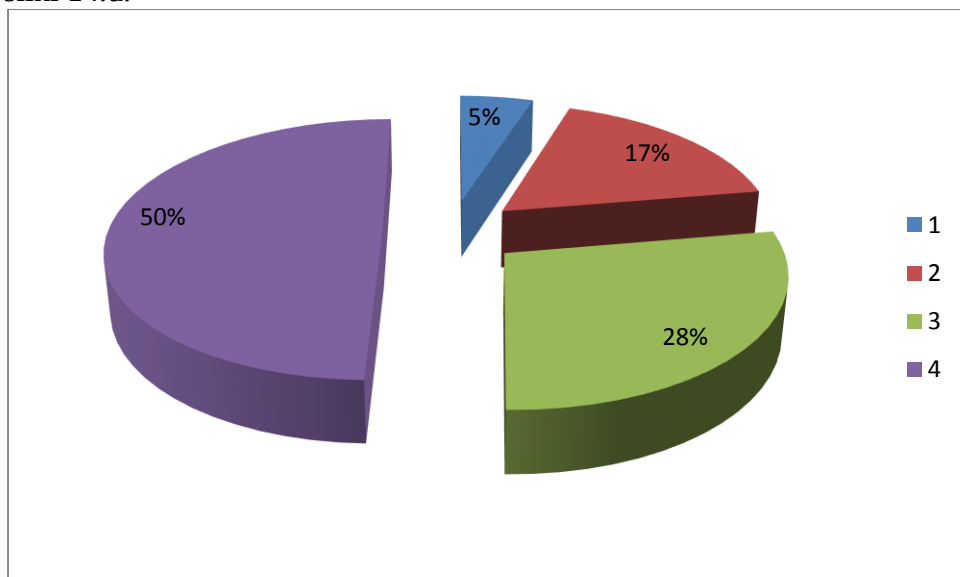
Da plastike nikoli ne ločuje, je odgovorilo 51 dijakov (2,60 %), redko ločuje 109 (5,56 %), pogosto 480 (24,49 %) in redno 1320 (67,35 %). Izračunana srednja ocena ločevanja plastike je 3,57. Struktura odgovorov na vprašanje 14.c je prikazana na sliki 14.c.

Slika 14.c: Struktura odgovorov na vprašanje: »Kako pogosto ločujete plastiko v vašem gospodinjstvu?« (1 – nikoli, 2 – redko, 3 – pogosto, 4 – redno).

Vprašanje 14.d: Kako pogosto ločujete kovine (pločevinke) v vašem gospodinjstvu?

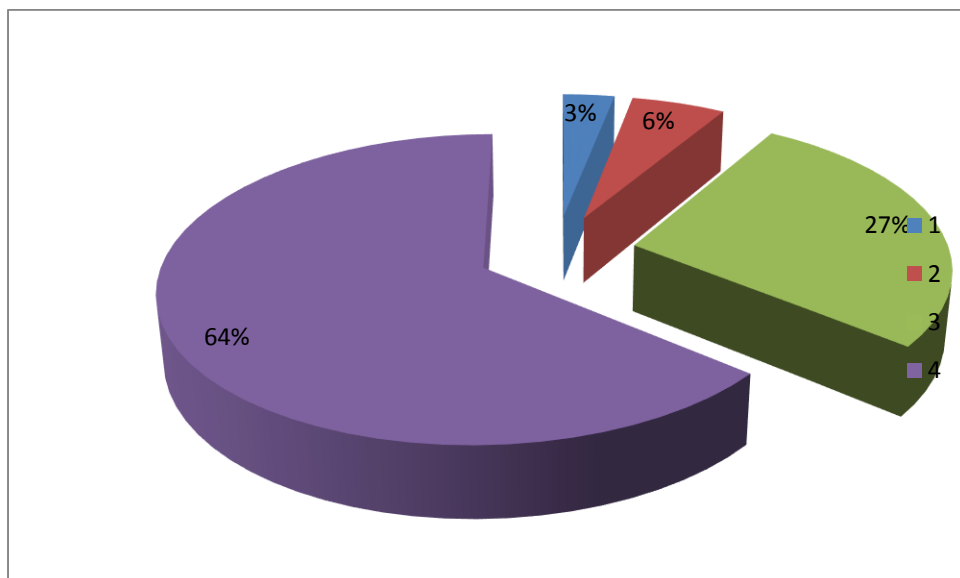
Da kovin (pločevink) nikoli ne ločuje, je odgovorilo 98 dijakov (5,00 %), redko ločuje 340 (17,35 %), pogosto 549 (28,01 %) in redno 973 (46,94 %). Izračunana srednja ocena ločevanja kovin (pločevink) je 3,22. Struktura odgovorov na vprašanje 14.d je prikazana na sliki 14.d.

Slika 14.d: Struktura odgovorov na vprašanje: »Kako pogosto ločujete kovine (pločevinke) v vašem gospodinjstvu?« (1 – nikoli, 2 – redko, 3 – pogosto, 4 – redno).

Vprašanje 14.e: Kako pogosto ločujete embalažo v vašem gospodinjstvu?

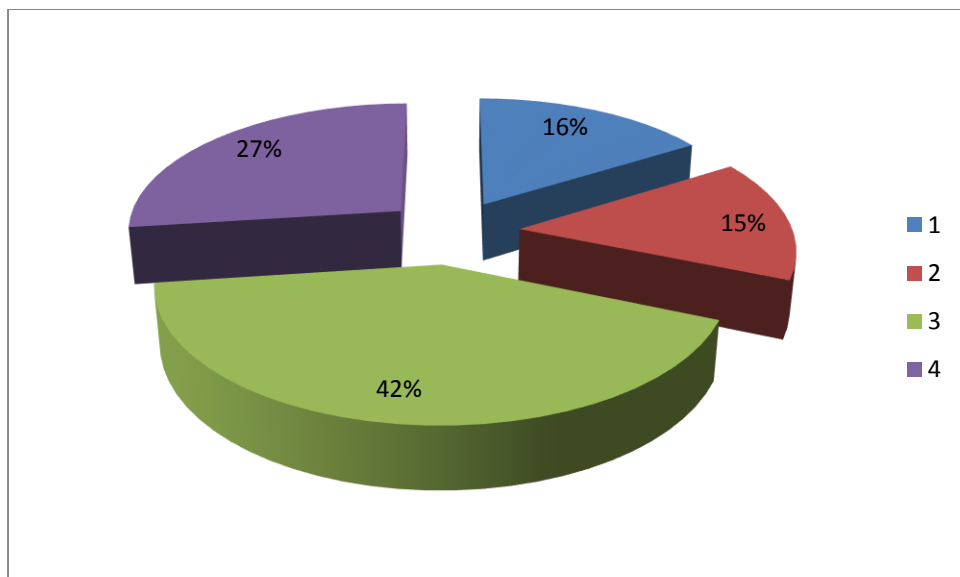
Da embalaže nikoli ne ločuje, je odgovorilo 60 dijakov (3,06 %), redko ločuje 109 (5,56 %), pogosto 535 (27,30 %) in redno 1256 (64,08 %). Izračunana srednja ocena ločevanja embalaže je 3,52. Struktura odgovorov na vprašanje 14.e je prikazana na sliki 14.e.

Slika 14.e: Struktura odgovorov na vprašanje: »Kako pogosto ločujete embalažo v vašem gospodinjstvu?« (1 – nikoli, 2 – redko, 3 – pogosto, 4 – redno).

Vprašanje 14.f: Kako pogosto ločujete biološke odpadke v vašem gospodinjstvu?

Da bioloških odpadkov nikoli ne ločuje, je odgovorilo 71 dijakov (3,62 %), redko ločuje 132 (6,73 %), pogosto 355 (18,11 %) in redno 1401 (71,48 %). Izračunana srednja ocena ločevanja bioloških odpadkov je 3,58. Struktura odgovorov na vprašanje 14.f je prikazana na sliki 14.f.

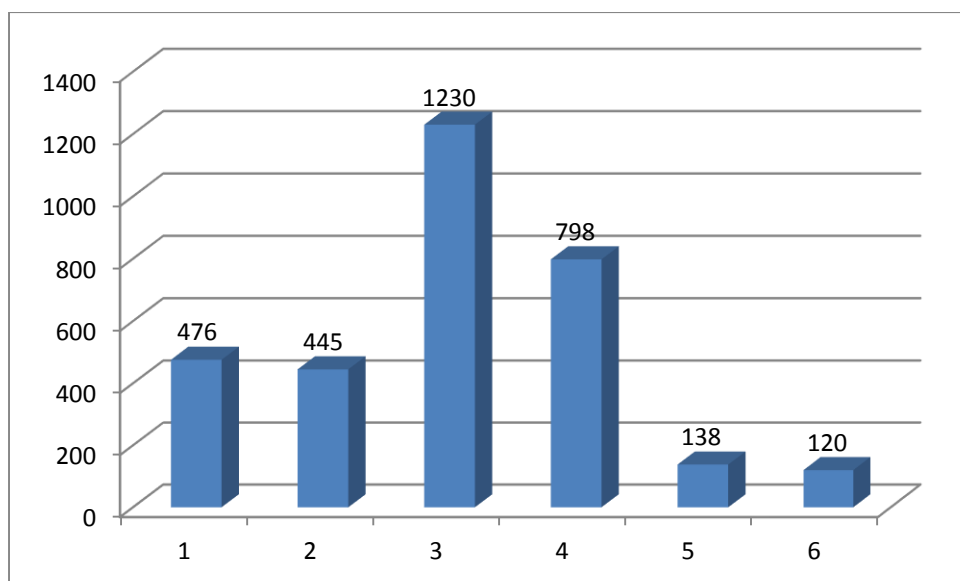

Slika 14.f: Struktura odgovorov na vprašanje: »Kako pogosto ločujete biološke odpadke v vašem gospodinjstvu?« (1 – nikoli, 2 – redko, 3 – pogosto, 4 – redno).

Vprašanje 15: Kaj naredite z ostanki hrane v vašem gospodinjstvu?

Pri tem vprašanju so lahko anketirani izbrali več odgovorov. Največ (1230 oz. 62,66%) jih je izbralo odgovor »Ostanke hrane odvržemo med biološke odpadke oz. v kompostnik.«. 798 oz. 40,65% jih je odgovorilo, da ostanke hrane dajo domačim živalim. 476 oz. 24,25% jih je odgovorilo, da hrane kupijo le toliko, kot jo pojedjo. 445 (22,67%) je odgovorilo, da iz

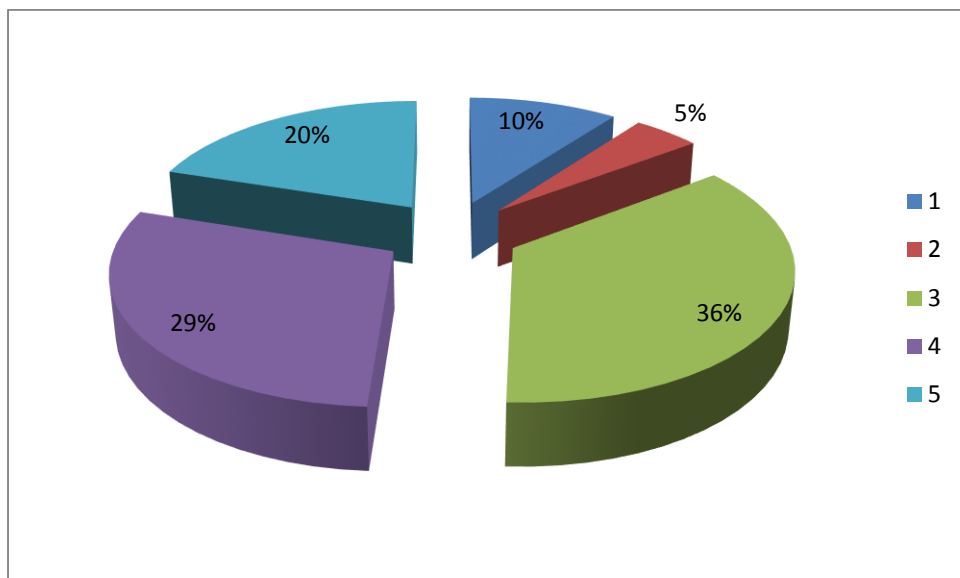
ostankov pripravljene hrane pripravijo nove jedi. 138 (7,03%) jih je odgovorilo, da ostanke hrane vrže v koš za mešane odpadke; 120 (6,11%) pa meni, da je hrane dovolj za vse in o tem problemu ne razmišlja. Frekvenca odgovorov na vprašanje 15 je prikazana na sliki 15.

Slika 15: Frekvenca odgovorov na vprašanje »Kaj naredite z ostanki hrane v vašem gospodinjstvu?«. Odgovori (1 – »Hrane kupimo le toliko, kolikor je pojemo.« 2 – »Iz pripravljene hrane, ki je ne pojemo, pripravimo nove jedi.« 3 – »Ostanke hrane odvržemo med biološke odpadke oz. v kompostnik.« 4 – »Ostanke hrane damo domačim živalim.« 5 – »Ostanke hrane vržemo, v koš za mešane komunalne odpadke.« 6 – »Hrane je za vse dovolj, zato ne razmišljamo o ostankih.«)

Vprašanje 16: Med nevarne odpadke spadajo jedilna olja, barve, laki, izrabljene baterije, zdravila s pretečenim rokom uporabnosti, škropiva in podobno. Kako ravnate z nevarnimi odpadki, ki nastajajo v vašem gospodinjstvu?

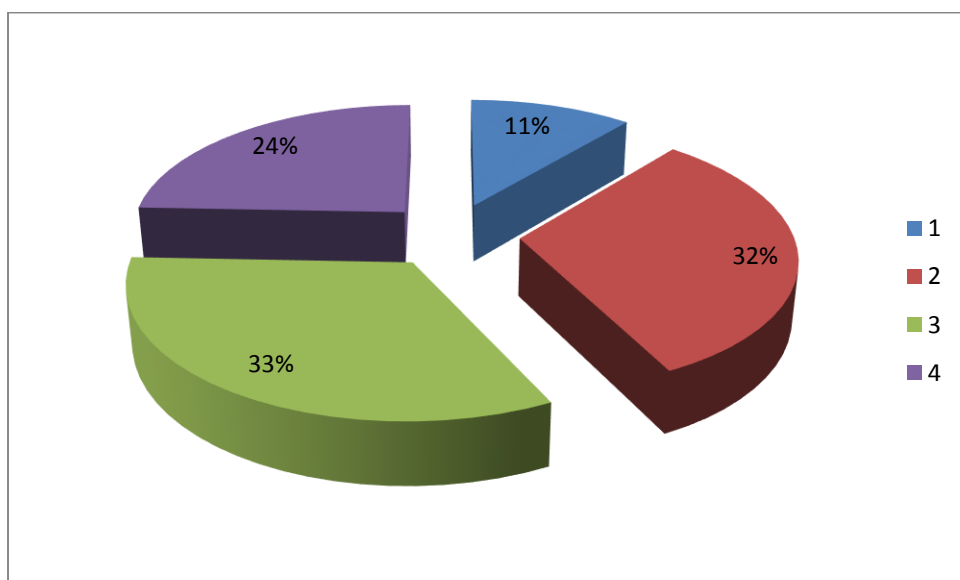
Največ anketiranih (705 oz. 36,01 %) odpadke hrani in jih odda komunalnem podjetju v času akcije zbiranja, 571 (29,16%) pa jih odda v zbirni center. 200 (10,21 %) nevarne odpadke odlaga skupaj z ostalimi odpadki, 90 (4,60%) je odgovorilo, da barve, lake in olja zlija kar v WC školjko. Kar 392 (20,02 %) pa na to vprašanje ni znalo odgovoriti. Struktura odgovorov na vprašanje 16 je prikazana na sliki 16.

Slika 16: Struktura odgovorov na vprašanje: »Kako ravnate z nevarnimi odpadki, ki nastajajo v vašem gospodinjstvu?« (1 – Odložimo jih skupaj z ostalimi odpadki. 2 – Odvržemo oziroma zlijemo jih v WC školjko. 3 – Hranimo jih na posebnem mestu in oddamo v času akcije komunalnemu podjetju. 4 – Oddamo jih v zbirni center. 5 – Ne vem).

Vprašanje 17: Kako ocenjuješ ravnanje z odpadki na šoli v primerjavi s preteklim šolskim letom?

Da je opazno veliko izboljšanje, meni 212 dijakov (11,12 %), medtem, ko jih je 602 (31,57 %) opazilo izboljšanje. 628 (32,93 %) ni opazilo nobenih razlik, 465 (24,38 %) pa ni moglo oceniti. Strukturo odgovorov na to vprašanje prikazuje slika 17.

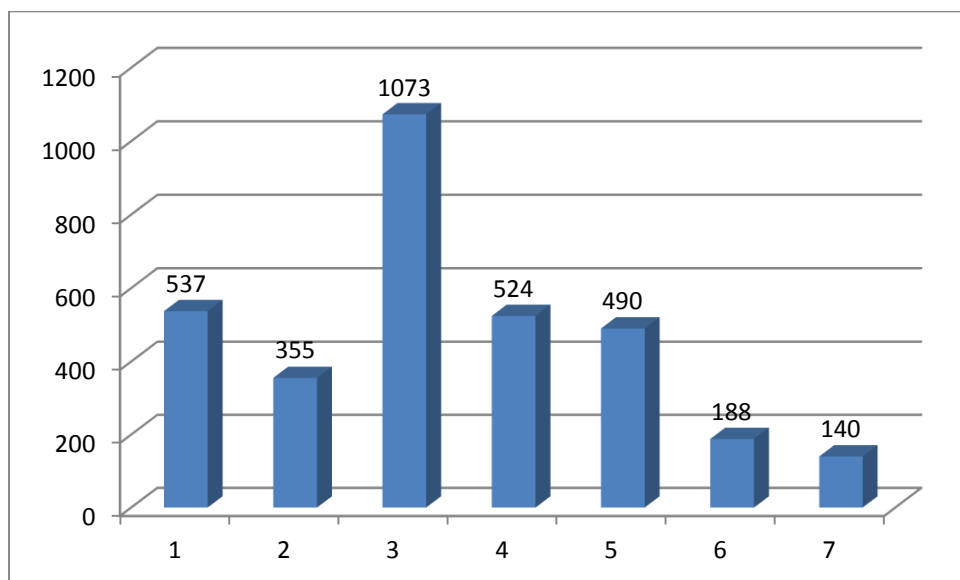

Slika 17: Struktura odgovorov na vprašanje: »Kako ocenjuješ ravnanje z odpadki na šoli v primerjavi s preteklim šolskim letom?« (1 – Opazno je veliko izboljšanje. 2 – Opazno je izboljšanje. 3 – Ne vidim nobene razlike. 4 – Ne morem oceniti.).

Vprašanje 18: Kako si izvedel za spremembe, ki jih uvajate v zvezi z ravnanjem odpadkov na šoli?

Dijaki in dijakinje so pri tem vprašanju lahko izbirali med naslednjimi odgovori: 1 – O spremembah ne vem ničesar. 2 - O tem sem izvedel od EKOfrendov in EKOfrendic. 3 – Opazil sem koše za ločeno zbiranje odpadkov. 4 – O tem sem izvedel od razrednika in učiteljev. 5 – O tem sem prebral na plakatih v šoli. 6 – O tem sem prebral na spletni strani šole. 7 - O tem sem slišal preko šolskega radia. Pri tem vprašanju so anketiranci lahko izbrali več odgovorov.

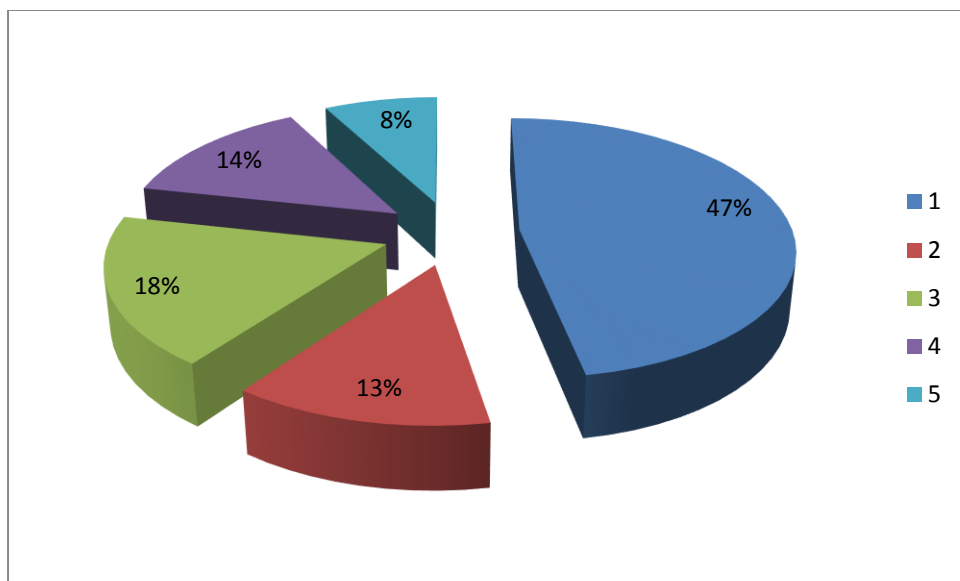
Največ vprašanih, 1073 ali 56,21 % je opazilo koše za ločeno zbiranje odpadkov. 524 (27,45 %) je o spremembah zvedelo od razrednika ali ostalih učiteljev, 490 (25,67 %) je o tem prebralo na plakatih v šoli, 355 (18,60 %) pa je o tem zvedelo od EKOfrendic ali EKOfrendov. 537 (28,13 %) o spremembah ne ve ničesar. 188 (9,85%) je o spremembah zvedelo na spletni strani šole, 140 (7,33 %) pa slišalo na šolskem radiu. Vseh dijakov in dijakinj, ki so odgovorili na to vprašanje, je bilo 1909. Frekvenca odgovorov na vprašanje 18 je prikazana na sliki 18.

Slika 18: Frekvenca odgovorov na vprašanje: Kako si izvedel za spremembe, ki jih uvajate v zvezi z ravnanjem odpadkov na šoli?«. Odgovori: 1 - O spremembah ne vem ničesar. 2 - O tem sem izvedel od EKOfrendov in EKOfrendic. 3 - Opazil sem koše za ločeno zbiranje odpadkov. 4 - O tem sem izvedel od razrednika in učiteljev. 5 - O tem sem prebral na plakatih v šoli. 6 - O tem sem prebral na spletni strani šole. 7 - O tem sem slišal preko šolskega radia.

Vprašanje 19: S katerimi odpadki imaš v šoli največ težav pri odlaganju v ustrezen koš?

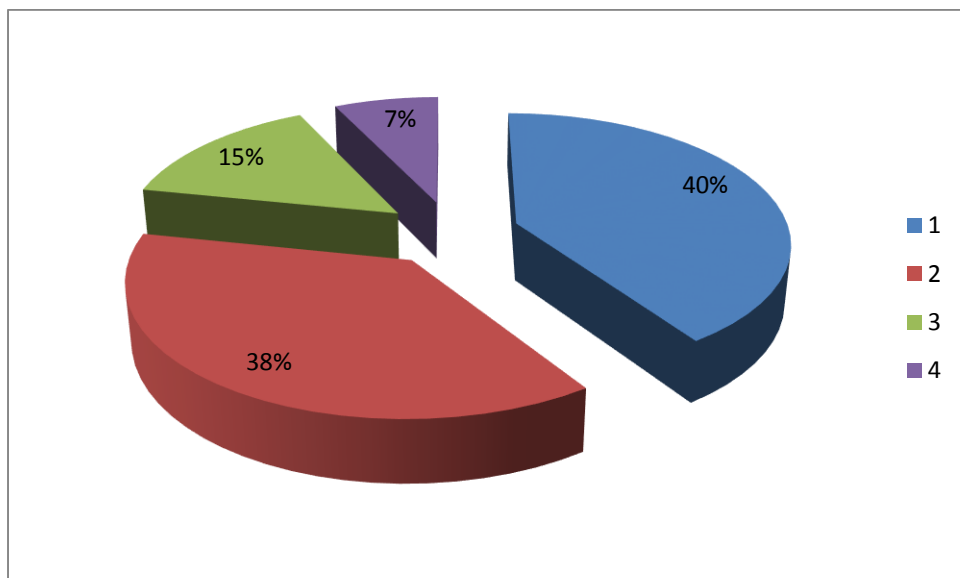
Največ (899 oz. 47,19 %) vprašanih je odgovorilo, da jim nobena vrsta odpadkov pri razvrščanju v ustrezen koš ne povzroča problemov. Izmed tistih, ki so pri razvrščanju naleteli na težave, pa jih je največ (350 oziroma 18,37 %) imelo s papirnatimi brisačami in robčki, 263 (13,81%) z ostanki hrane. Ne dosti manjše število vprašanih (245 oz. 12,86 %) je odgovorilo, da je imelo težave – presenetljivo - z embalažo. Da so imeli težave z odlaganjem katere druge vrste odpadka je odgovorilo 148 (7,77 %) vprašanih. Strukturo odgovorov na vprašanje 19 prikazuje slika 19.

Slika 19: Struktura odgovorov na vprašanje: »S katerimi odpadki imaš v šoli največ težav pri odlaganju v ustrezen koš?« (1 – Z nobenimi. 2 – Z embalažo. 3 – S papirnatimi brisačami. 4 – Ostanki hrane. 5 – Drugo).

Vprašanje 20: Med katere odpadke sodijo papirnate brisače in žepni robčki?

Pri vprašanju 21 so dijaki izbrali enega od štirih odgovorov (1 – Papir. 2 – Biološki odpadki. 3 – Preostanek odpadkov. 4 – Ne vem). Največ, kar 772 dijakov (40,57 %) bi odpadne robčke ali brisače odložilo med odpadni papir, kar pa ni pravilno, saj v ta zabojnik sodi le čist odpadni papir. 716 (37,62%) bi jih odložilo med biološke odpadke, 279 (14,66 %) med preostanek odpadkov, 136 (7,15 %) pa ni znalo odgovoriti. Struktura odgovorov na vprašanje 20 je prikazana na sliki 20.

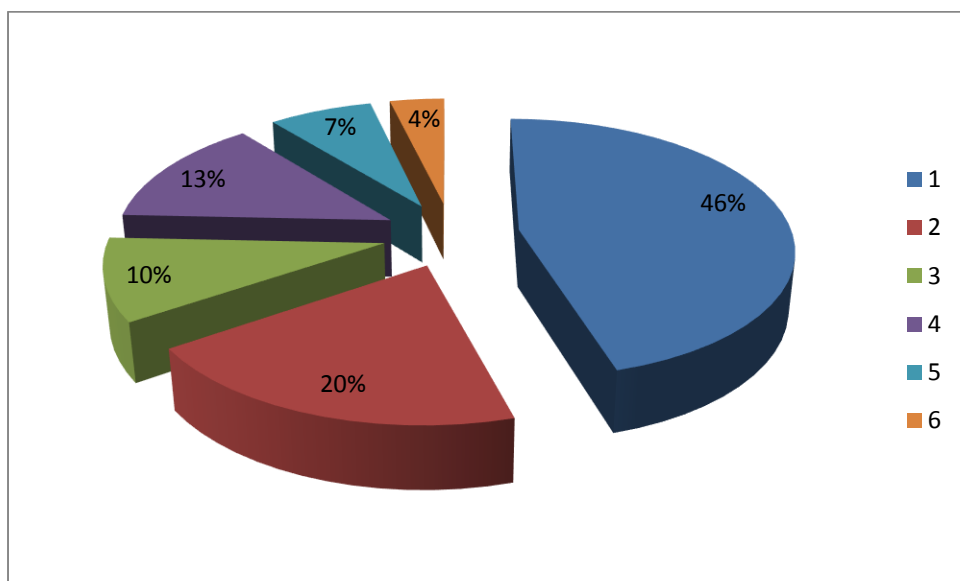

Slika 20: Struktura odgovorov na vprašanje «Med katere odpadke sodijo papirne brisače in žepni robčki?» (1 – Papir. 2 – Biološki odpadki. 3 – Preostanek odpadkov. 4 – Ne vem).

Vprašanje 21: Kaj bi te spodbudilo k temu, da bi v večji meri ločeval odpadke?

Pri vprašanju 21 so dijaki izbrali enega izmed petih odgovorov (1 – Odpadke že sedaj ločujem, saj se zavedam problematike neodgovornega ravnanja z odpadki. 2 – Več košev za ločeno zbiranje odpadkov. 3 – Izobraževanje in ozaveščanje o pravih načinih ločevanja. 4 – Če bi bil za pravilno ločevanje nagrajen. 5 – Če bi bil za nepravilno ločevanje kaznovan. 6 – Drugo).

Največ (865 oziroma 45,53 %) je odgovorilo, da že zdaj ločuje odpadke, 380 (20,00 %) bi motiviralo več košev za ločeno zbiranje odpadkov; 256 (13,47 %) če bi bili za ločevanje nagrajeni; 193 (10,16 %) dodatno izobraževanje in ozaveščanje; 135 (7,11 %), če bi bili za nepravilno ločevanje kaznovani ter 71 (3,74 %) kaj drugega. Struktura odgovorov na vprašanje 21 je prikazana na sliki 21.

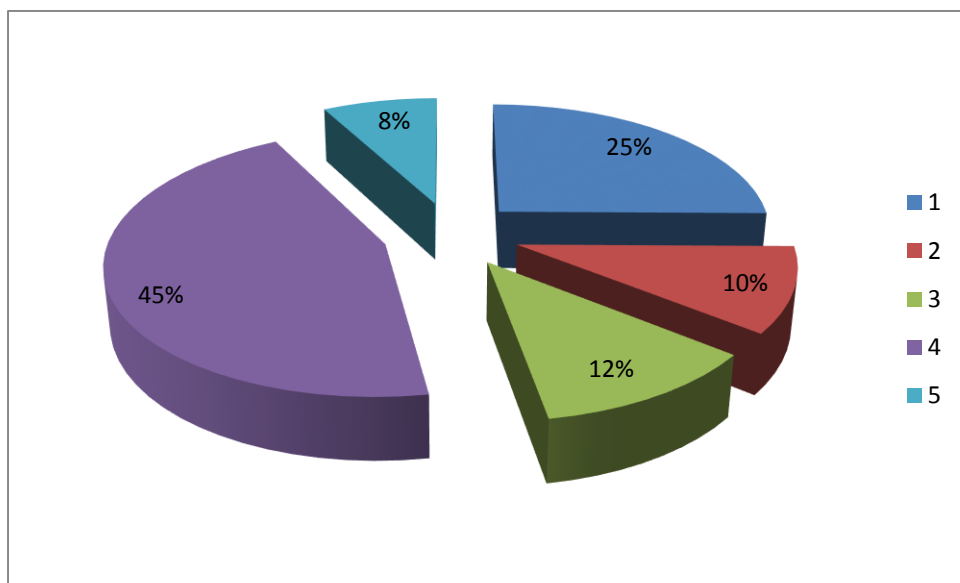

Slika 21: Struktura odgovorov na vprašanje »Kaj bi te spodbudilo k temu, da bi v večji meri ločeval odpadke?« (1 – Odpadke že sedaj ločujem, saj se zavedam problematike neodgovornega ravnanja z odpadki. 2 – Več košev za ločeno zbiranje odpadkov. 3 – Izobraževanje in ozaveščanje o pravih načinih ločevanja. 4 – Če bi bil za pravilno ločevanje nagrajen. 5 – Če bi bil za nepravilno ločevanje kaznovan. 6 - Drugo).

Vprašanje 22: Z doslednim vprašanjem odpadkov bi šola lahko precej znižala stroške ravnanja z odpadki. Za kaj naj šola ta sredstva nameni?

Pri tem vprašanju so dijaki izbirali enega izmed petih odgovorov (1 – Izobraževalni nameni. 2 – Kulturne prireditve (koncerti). 3 – Športna tekmovanja. 4 – Izlet. 5 – Drugo). Odgovori na to vprašanje šolam lahko pomagajo pri bolj učinkovitem motiviranju dijakov za ločevanje odpadkov.

Največ (851 dijakov oziroma 44,84 % anketirancev) je mnenja, da naj šola privarčevana sredstva uporabi za izlet, 478 (25,18 %) za izobraževalne namene, 221 (11,64 %) za športna tekmovanja, 199 (10,48 %) za kulturne prireditve (koncerte) in 149 (7,85 %) za kaj drugega. Strukturo odgovorov na vprašanje 22 prikazuje slika 22.

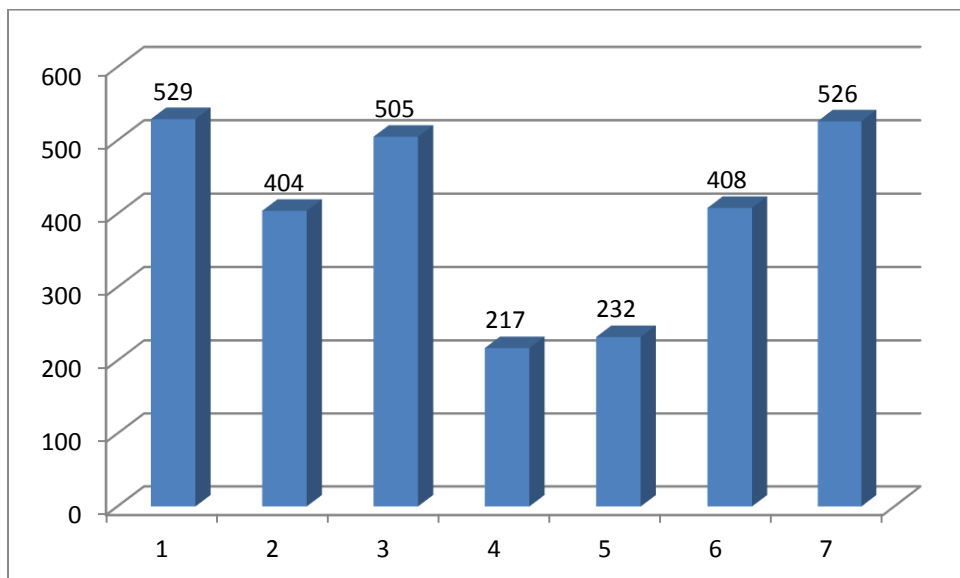

Slika 22: Struktura odgovorov na vprašanje: »Z doslednim vprašanjem odpadkov bi šola lahko precej znižala stroške ravnanja z odpadki. Za kaj naj šola ta sredstva nameni?« Odgovori: 1 – Izobraževalni nameni. 2 – Kulturni nameni. 3 – Športna tekmovanja. 4 – Izlet. 5 – Drugo.

Vprašanje 23: Kako je po tvojem mnenju kampanja Pozor(!)ni za okolje vplivala na tvoj odnos ravnanja z odpadki?

Pri vprašanju o vplivu kampanje »Pozor(!)ni za okolje« na njihovo prakso ravnanja z odpadki so dijaki in dijakinje lahko izbrali več odgovorov. Največ (529 ali 27,71 %) dijakov in dijakinj je izbralo odgovor, je izbralo odgovor »Sedaj se zavedam, da ločevanje prispeva k

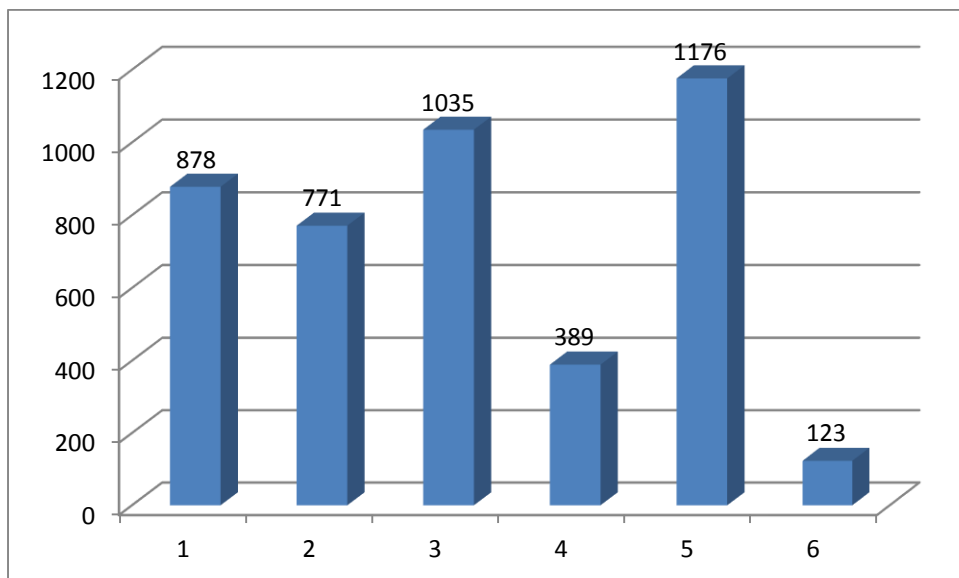
čistejšemu okolju«. 505 (26,45 %) anketiranih je odgovorilo, da se trudijo, da povzročijo čim manj odpadkov; 404 (21,16 %) pa, da odpadke sedaj bolj vestno ločujejo. 232 dijakov, je odgovorilo, da (12,15%) informacije povezane z ločevanjem odpadkov posreduje svojim družinskim članom; 217 pa, da zdaj svoje sošolce ali sošolke opozarja na napake pri ločevanju odpadkov. 408 (21,37 %) je odgovorilo, da kampanja nima vpliva na njih, 526 (27,55 %) pa kampanje sploh ne pozna. Frekvenca odgovorov na vprašanje 23 je podana na sliki 23.

Slika 23: Frekvenca odgovorov na vprašanje:«Kako je po tvojem mnenju kampanja Pozor(!)ni za okolje vplivala na tvoj odnos ravnanja z odpadki?«. Odgovori: 1 - Sedaj se zavedam, da ločevanje pripomore k čistejšemu okolju. 2 - Odpadke sedaj bolj vestno ločujem. 3 - Pozoren sem, da proizvedem čim manj odpadkov. 4 - Sošolce opozarjam na napake pri ločevanju odpadkov. 5 - Informacije vezane na ločevanje odpadkov posredujem tudi družinskim članom. 6 - Kampanja nima vpliva name. 7 - Kampanje sploh ne poznam.

Vprašanje 24: Kako sam skrbiš za zmanjševanje količine odpadkov?

Tudi pri tem vprašanju so dijaki in dijakinje lahko izbrali več ponujenih odgovorov. Največ (1176 oz. 62,82 %) jih je odgovorilo, da odpadke ločuje in s tem pripomore k recikliranju. 1035 oz. 56,73% jih je odgovorilo, da pije vodo iz pipe in je ne kupuje v plastenkah. 878 (46,90 %) uporablja svojo nakupovalno vrečko. 771 (41,19 %) je odgovorilo, da kupi le toliko stvari, kot jih potrebuje. 389 (20,78 %) poskuša odpadno embalažo uporabiti v druge namene. 123 (6,57 %) pa jih to vprašanje ne zanima. Frekvenco odgovorov na vprašanje 24 prikazuje slika 24.

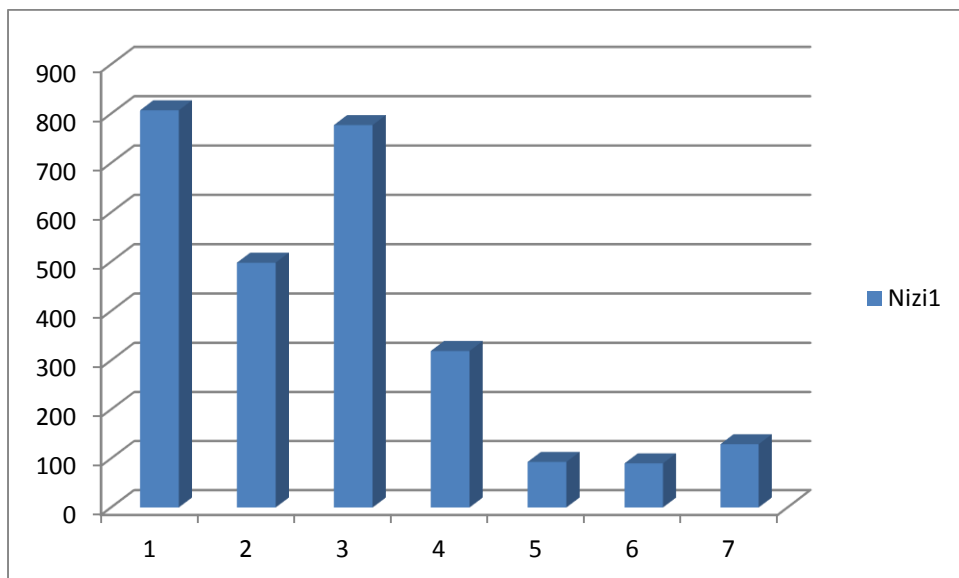

Slika 24: Struktura odgovorov na vprašanje: »Kako sam skrbiš za zmanjševanje količine odpadkov?«. Odgovori: 1 - Uporabljam svojo nakupovalno vrečko za večkratno uporabo. 2 - Kupim le toliko stvari, kot jih potrebujem. 3 - Pijem vodo iz pipe (ne kupujem vode v plastenkah). 4 - Odpadno embalažo poskušam uporabiti v druge namene. 5 - Odpadke ločujem in s tem pripomorem k recikliranju. 6 - To me ne zanima.

V preteklih dveh anketah tega vprašanja ni bilo. Bilo pa je vsebinsko podobno vprašanje »Kakšen je tvoj dosednji prispevek k čistejšemu okolju?«. Največ, okrog 60% je v obeh predhodnih anketah izbralo odgovor, da prispeva k čistejšemu okolju z ločevanjem odpadkov, okrog 30% pa, da se trudi povzročiti čim manj odpadkov. Nekaj čez 20% sta v anketah 2010/11 in 2011/12 dobila tudi odgovora, da uporabljajo vrečke za večkratno uporabo in pa, da sodelujejo v čistilnih akcijah. Okrog 10% pa je odgovorilo, da ne izvaja nobene od naštetih dejavnosti, s katerimi bi prispevala k čistejšemu okolju.

Vprašanje 25: Kaj storiš z ostanki hrane, ki ti ostanejo v šoli?

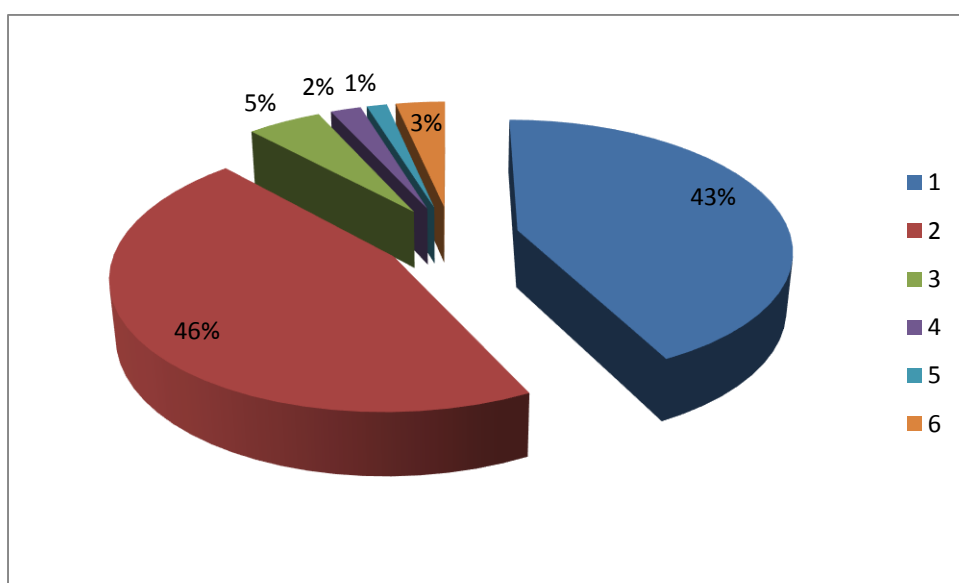
Tudi pri tem vprašanju je bilo možnih več odgovorov. Največ (807 oz. 46,90 %) je odgovorilo, da vzame le toliko hrane, kot jo poje. 777 (41,51 %) vprašanih je odgovorilo, da hrano, ki je ne poje, odvrže v zabojnik za biološke odpadke ali kompostnik; 498 (26,60 %) pa, da preostanek hrane zavije in poje kasneje. 319 (17,04 %) preostanek hrane odnese domov. 93 (4,97 %) je odgovorilo, da ostanek hrane vrže v prvi koš, ki ga vidi. 90 jih meni, da je hrane dovolj za vse in o tem problemu zato ne razmišlja, 129 (6,81 %) pa je odgovorilo, da jih to ne zanima. Frekvenco odgovorov na vprašanje 25 prikazuje slika 25.

Slika 25: Frekvenca odgovorov na vprašanje:« Kaj storiš z ostanki hrane?«. Odgovori: 1- Hrane vzamem le toliko, kolikor jo pojem. 2- Preostanek hrane zavijem in jo pojem kasneje. 3- Hrano, ki je ne pojem, odvržem med biološke odpadke oz. v kompostnik. 4- Ostanek hrane odnesem domov. 5- Ostanek hrane odvržem v prvi koš, ki ga vidim. 6- Hrane je dovolj za vse, zato o tem ne razmišljam. 7- Ne vem. To me ne zanima.

Vprašanje 26: Ali ugašaš luči in ostale naprave (računalnik, monitor, tiskalnik, TV, radio ...), ko zapuščaš prostor?

Da luči in električne naprave ugaša vedno, je odgovorilo 794 (42,60 %) vprašanih, da včasih pa 847 (45,44 %). Ne ugaša ali izklaplja jih 95 (5,10 %), 39 ne ve (2,09 %) ali ugaša luč. Problem ne zanima 26 vprašanih (1,39 %), 63 vprašanih (3,38 %) pa bi izbralo kateri drug odgovor. Struktura odgovorov na to vprašanje je prikazana na sliki 26.

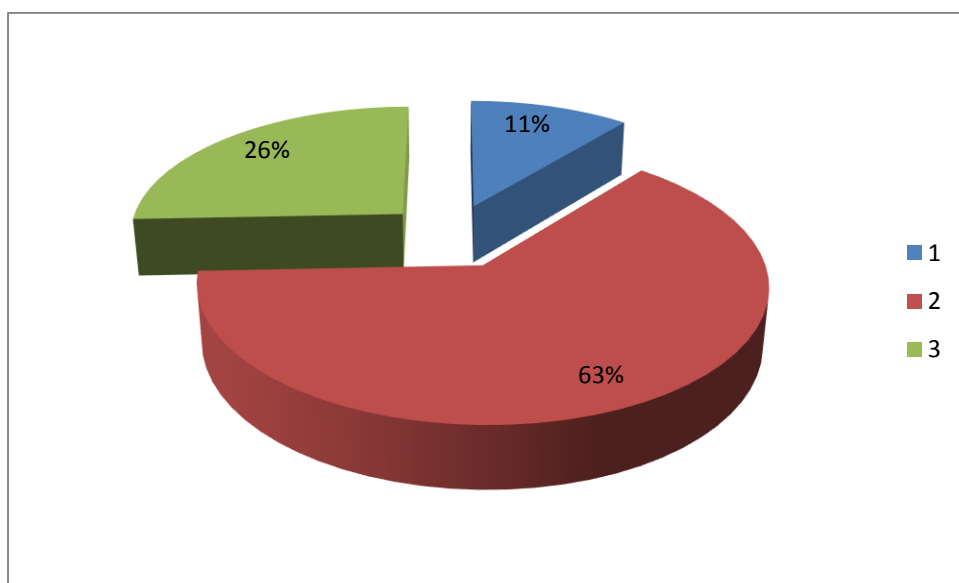

Slika 26: Struktura odgovorov na vprašanje: »Ali ugašaš luči in ostale naprave (računalnik, monitor, tiskalnik, TV, radio ...), ko zapuščaš prostor?«. Odgovori: 1- Da, vedno. 2-Včasih. 3- Ne. 4-Ne vem. 5-To me ne zanima. 6- Drugo.

Vprašanje 27: Katera od spodnjih trditev najbolj velja za vaše gospodinjstvo?

Glede varčnosti pri rabi energije doma, so anketirani izbirali med naslednjimi odgovori: 1 – »V našem gospodinjstvu sploh ne razmišljamo o učinkoviti rabi energije.« 2 – »V našem gospodinjstvu varčujemo z električno energijo.« 3 – »V našem gospodinjstvu varčujemo z energijo pri ogrevanju bivalnih prostorov.«

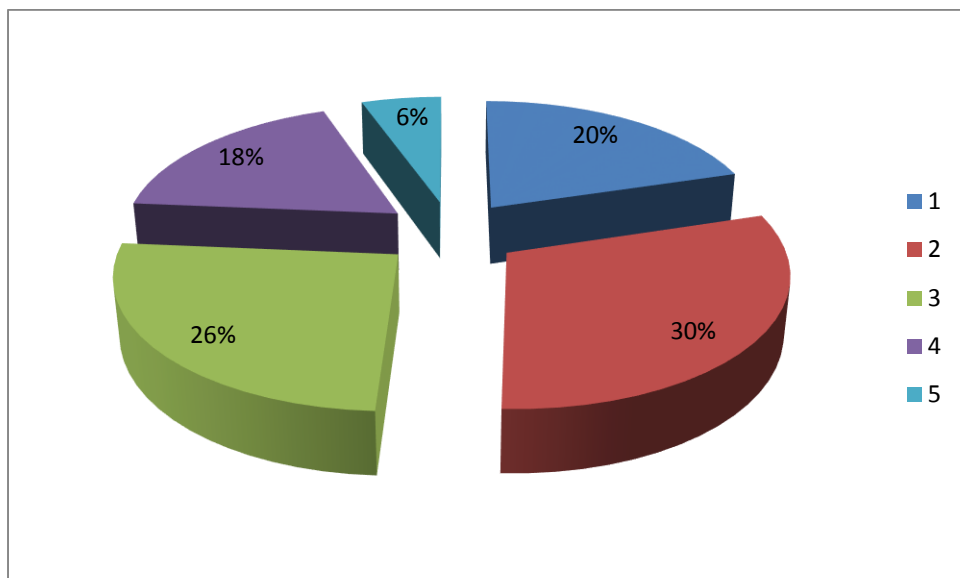
204 oz. 10,94% jih je odgovorilo, da doma ne razmišljajo o varčevanju z energijo; 1182 (63,41%), da najbolj varčujejo z električno energijo, 478 (25,64%) pa, da najbolj varčujejo pri ogrevanju prostorov. Struktura odgovorov na vprašanje 26 je prikazana na sliki 27.

Slika 27: Struktura odgovorov na vprašanje: »Katera od spodnjih trditev najbolj velja za vaše gospodinjstvo?« Odgovori: 1 – V našem gospodinjstvu sploh ne razmišljamo o učinkoviti rabi energije. 2 – V našem gospodinjstvu varčujemo z električno energijo. 3 – V našem gospodinjstvu varčujemo z energijo pri ogrevanju bivalnih prostorov.

Vprašanje 28: Kaj meniš, koliko pitne vode porabi vsak Slovenec v povprečju na dan?

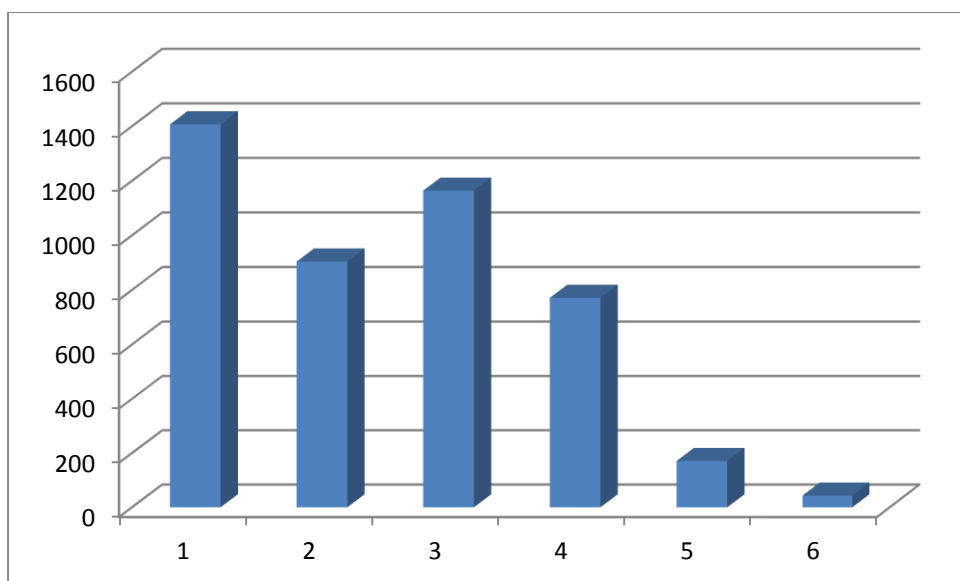
Glede ocene povprečne porabe pitne vode na prebivalca v Sloveniji 379 vprašanih (20,33 %) meni, da znaša pod 50 litrov na osebo na dan, največ (566 oz. 30,36 %), da znaša med 51 in 85 litrov. 478 (25,64 %) jih je mnenja, da je poraba na osebo med 86 in 120 litrov, 339 (18,19 %), da je poraba med 121 in 150 litri, 102 (5,47 %) pa meni, da je poraba na osebo nad 151 litrov. Strukturo odgovorov na to vprašanje prikazuje slika 31.

Slika 28: Struktura odgovorov na vprašanje« Kaj meniš, koliko pitne vode porabi vsak Slovenec v povprečju na dan?«. Odgovori: 1-Pod 50 litrov. 2- Med 51 in 85 litrov. 3-Med 86 in 120 litrov. 4-Med 121 in 150 litrov. 5-Nad 151 litrov.

Vprašanje 29: S katerim od navedenih ukrepov zmanjšujete porabo vode v vašem gospodinjstvu?

Glede na naravo vprašanja je razumljivo, da so anketiranci lahko izbrali več odgovorov. . Največ (1407 oz. 75,65 %) jih je odgovorilo, da med ščetkanjem zob zapirajo pipo. 1164 (62,58 %) jih je odgovorilo, da pomivalni in pralni stroj prižgejo šele, ko sta polna. 904 (48,60 %) jih je pri tuširanju pozorno na porabo vode. 771 (41,45 %) vrt zaliva z deževnico. 171 (9,19 %) jih je odgovorilo, da se o varčevanju z vodo doma ne pogovarjajo. 43 (2,31 %) pa bi izbralo kateri drug odgovor. Porazdelitev odgovorov na vprašanje 32 prikazuje slika 32.

Slika 29: Porazdelitev odgovorov na vprašanje: S katerim od navedenih ukrepov zmanjšujete porabo vode v vašem gospodinjstvu? Odgovori: 1- Med ščetkanjem zob zapiramo vodo. 2- Pri

tuširanju smo pozorni na porabo vode. 3- Pomivalni in pralni stroj prižgemo šele, ko sta polna. 4- Vrt zalivamo z deževnico, ne z vodo iz pipe. 5- O tem se ne pogovarjamo. 6- Drugo.